

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 18.

BIOLÓGIA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Útmutató a középszintű dolgozatok értékeléséhez

1. Kérjük, **piros tollal** javítson!
2. Pipálja ki a helyes válaszokat! Minden **pipa 1 pontot ér**. Fél pont nem adható. Amennyiben a két pontos feladatot helyesen oldotta meg a jelölt, két pipát tegyen!
3. Ha egy feladatnak olyan helyes megoldása is van, mely a javítókulcsban nem szerepel, kérjük hogy a javító fogadja el. Így járjon el a szinoním kifejezések esetében is (például *klorplasztisz – zöld színtest*)!
4. A megoldókulcsban **ferde vonallal (/)** jeleztük az egymással egyenértékű helyes válaszokat.
5. A feladat végén a szürke mezős táblázatban **összesítse a pontszámokat!**
6. A teljes feladatsor végén az **összesítő táblázatban** adja meg az egyes feladatokra elért pontszámot, majd ezek összegeként az összpontszámot!
7. A feladatban elért **összpontszámot 1,25-tel szorozva** kapja meg az írásbeli vizsgarész pontszámát, ami százalékban kifejezve adja a dolgozat minősítését. Ha az így kiszámított vizsgapont nem egész szám, akkor a kerekítés szabályai alapján kell kerekíteni.
8. Ha az a feladat, hogy a jelölt **egész mondatban fogalmazzon** – például az indoklásoknál, magyarázatoknál – csak nyelvileg helyes mondatok fogadhatók el. Kérjük, hogy a **helyesírási hibákért ne vonjon le pontot**, de az **értelemzavaró fogalmazást ne fogadja el!**

Eredményes munkát kívánunk!

I. Ehető és mérgező gombák

10 pont

A feladat a részletes követelmények 3.3.3. fejezetén alapul.

Képek: Helmut és Renate Grünert: Gombák ; Magyar Könyvklub, Budapest, 1995.

1. A faj: kerti csiperke	B faj: gyilkos galóca	1 pont
2. A		1 pont
3. B		1 pont
4. B		1 pont
5. C		1 pont
6. C		1 pont
7. D		1 pont
8. B		1 pont
9. D		1 pont
10. B		1 pont

II. A komlógyertyán

6 pont

A feladat a részletes követelmények 3.4.1 és 5.4.1 fejezetén alapul.

1. komlógyertyán, mogyorófélek, bükkfafélék – csak a három helyes megadása	1 pont
2. termés	1 pont
3. szárazságtűrő és melegkedvelő (mindkettő megnevezése esetén)	1 pont
4. termelő(k)/producens(ek)	1 pont
5. (dél-európai) molyhos tölgy-virágos kőris karsztbokorerdő(k)	1 pont
6. nem	1 pont

III. Két állatfaj összehasonlítása

8 pont

A feladat a részletes követelmények 3.4.2 . fejezetén alapul.

1.	Teste szelvényezett.	C
2.	Bőrizomtömlővel mozog.	B
3.	Gázcserére egész testfelületén át képes.	B
4.	Lebontó szervezet.	B
5.	Lárvája vedlik.	A
6.	Élősködő (parazita) szervezet.	D
7.	A táplálkozási hálózatban elsődleges fogyasztó.	D
8.	Dúciidegrendszere van.	C

IV. A kerti poszták vándorlása

6 pont

A feladat a részletes követelmények 3.4.4. és 4.8.2. fejezetén alapul.

A térkép és szöveg P.J.B. Slater : Bevezetés az etológiába

Mezőgazdasági Kiadó Bp. 1987 35-37.old nyomán

1.	megfelelő hőmérséklet/ ivóvíz/ elegendő táplálék hiánya (két ok együtt)	1 pont
2.	kb. két hónap	1 pont
3.	a szárazföld fölött repülnek / nyílt tengerek kerülése / magashegységek kikerülése (bármelyik)	1 pont

4. Kísérleti helyzetben a viselkedés megjelenése nem függ a megvilágítás hosszának megváltozásától./ A mesterséges körülmények között nevelt állatok is igyekeztek elhagyni röpdéjükét a vándorlási időszakban. 1 pont
5. A kísérleti madarak a röptetőben is ugyanabba az irányba repülnek, mint szabad társaik. 1 pont
6. A viselkedés mesterségesen keltetett fiókák viselkedésében is megjelenik (nem a szülőktől/fajtársaktól tanulja) 1 pont
(Amennyiben a 6. pontban szereplő érvet a 4. vagy 5. pontban írta, akkor a 6. pontban helyes válaszként kell elfogadni.)

V. A vérkeringés motorja

12 pont

A feladat a részletes követelmények 4.6.3 fejezetén alapul.

1.
A) bal kamra 1 pont
B) jobb pitvar 1 pont
C) aorta / főverőér 1 pont
D) tüdőartériák/tüdőartéria 1 pont
2. BD 1 pont
3. A 1 pont
4. Artériás / oxigéndús vér 1 pont
5. B 1 pont
6. C 1 pont
7. Koszorúserek / coronariák 1 pont
8. Infarktus / szívizomelhalás 1 pont
9. Dohányzás mellőzése / mozgás, sport / telített zsírsavakban szegény táplálkozás / feloldatlan tartós stressz kerülése / zöldség, gyümölcsben gazdag étrend / cukorban szegény étrend (bármely három vagy más jó szempont említése esetén) 1 pont

VI. Sejtek és kromoszómák

10 pont

A feladat a követelményrendszer 2.3.4; 4.9.1 és 6.1.1 fejezete alapján készült.

(Minden helyes válasz 1 pont.)

1.	Petesejt.	B
2.	Női testi sejt.	D
3.	23 pár kromoszómát tartalmaz.	A
4.	Amennyiben ez a sejt termékenyít, az utód genetikailag fiú lesz.	C
5.	Mitózissal jöhetett létre.	A
6.	Ilyen kromoszómákat tartalmaz egy férfi hámsejtje.	A
7.	A női szervezetben a termékenység időszakában havonta átlagosan egy ilyen sejt keletkezik.	B
8.	Meiózissal petesejt alakulhat ki belőle.	D
9.	Mitózissal ivarsejteket hozhat létre.	D
10.	Mitózissal testi sejteket hozhat létre.	A

VII. Hallás, egyensúlyozás

9 pont

A feladat a részletes követelmények 4.8.1 fejezetén alapul.

1.	C
2.	C
3.	C
4.	A
5.	D
6.	B
7.	D
8.	C
9.	D

VIII. Fertőzési fortélyok

6 pont

A feladat a részletes követelmény 2.3, 2.3.1., 3.4.4., 4.4.2. és 4.8.5. fejezetén alapszik.

1. A	1 pont
2. B	1 pont
3. Fehérjék	1 pont
4. A sejtmembrán/ sejthártya	1 pont
5. Felszívás	1 pont
6. CE	1 pont

Az idézetek forrása:

Dr. Gyórfy Zsuzsanna: Fertőzési fortélyok
(Élet és tudomány 2005. 8. szám, 234.-235.o.)

IX. Genetikai tanácsadás

13 pont

A feladat a részletes követelmények 6.2.1. fejezetén alapul.

Minden helyes válasz 1 pont, ahol több, ott jelöltük.

1.	2.	3.	4.
B	I	I	H

5. aa
6. Aa mindkettő (csak két helyes genotípusra adható 1 pont)
7. Aa x Aa

	A	a
A	AA	Aa
A	Aa	aa

A beteg gyermek születésének esélye 25%	1 pont
8. 50%	1 pont
9. $0,25 \cdot 0,5 = 0,125$ (12,5%, 1/8) valószínűséggel	1 pont
Helyes válasz: 1 pont, indoklás 1 pont	2 pont
10. 75%. Az első szülés kimenetele nem befolyásolja a másodikét.	
Helyes válasz 1 pont, indoklás 1 pont.	2 pont